

"למען יידעו דור אחרון"

מאת נאוה וייס

רישום לכינוס מורים ומלמדים בתלמודי תורה

טקס הסיום של השתלמות מלמדים מביתר עילית. בשורה התחתונה, שלישי מימין: מנכ"ל יד ושם נתן איתן

בתלמודי תורה, בהשתלמות של 56 שעות. מלבד הרחבת הידע בנושא השואה, רכשו המשתתפים דרכים וכלים להוראת הנושא בכיתות הגבוהות של תלמודי תורה והתמקדו בערכת הלימוד שנכתבה במיוחד לילדים בכיתות אלו. "התרשמתי במיוחד מהכוונה לחבר את התלמידים לפרט ולהזדהות עם עולם הילדים לפני השואה", אמר אחד המשתתפים בקורס הכשרת המורים, "והבנתי מה לא ללמד, להימנע מתיאורי ההשמדה ומהטראומות". אחר אמר: "העשרתי את ידיעותי, ואקווה להנחיל את הדברים הלאה לדור הצעיר, למען יידעו דור אחרון".

הערכה נלמדה בחמישה תלמודי תורה בכיתות ה', ו' ו-ז', שלושה עד חמישה שיעורים בכל כיתה. באחת הפעילויות בכיתה התבקשו התלמידים לכתוב מכתבים לילדים בגטו, וכך כתבו: "אל תתבייש עם אות הקלון", "תתחזק ותאמין בקדוש ברוך הוא", "הלוואי שתוכל ללמוד כמוני, ולא תסבול מהנאצים" ו"הלוואי שיהיו לך חיים רגילים".

בראש חודש תמוז, 3 ביולי, נערך טקס סיום ההשתלמות באולם האירועים של עיריית ביתר עילית בהשתתפות מנכ"ל עיריית ביתר עילית הרב יהודה גרליץ, מנהל לשכת ראש העיר הרב עקיבא אוביץ, מנהל אגף החינוך בעירייה הרב ישראל תיק, צוות ההיגוי של הפרויקט, מנהלים של תלמודי תורה בעיר ומשתלמי הקורס. בטקס נכחו מנכ"ל יד ושם נתן איתן, צוות המגמה להכשרת מורים בראשותה של שרית הורן-מרקוביץ, צוות מדור הפיתוח וצוות המדור החרדי.

הטקס המכובד והמרשים הוא נקודת שיא מצד אחד ונקודת זינוק מצד אחר לפעילות עתידית משותפת עם אגף החינוך בעיריית ביתר עילית של הרחבת מעגל הלומדים והמלמדים לימודי שואה בעיר.

הכותבת היא ראש המדור החרדי במגמה להכשרת מורים של בית הספר המרכזי להוראת השואה.

למורים ולמלמדים בתלמודי תורה השתתפו כ-100 מלמדים מתלמודי תורה מרחבי הארץ, ובכינוס למורות השתתפו כ-450 מורות ופרחי הוראה – וכן ימי עיון נוספים רבים.

שני הכינוסים נפתחו בהרצאה תורנית ברוח תשעת הימים ועסקו בחשיבות מקומו של המורה והמחנך בלימוד נושא השואה, תוך הדגשת התפיסה החינוכית של בית הספר המרכזי להוראת השואה. את ההרצאה המרכזית בכינוס המורות נשאה שולמית אימבר, המנהלת הפדגוגית של בית הספר, והיא עוררה חשיבה מעמיקה תוך שהיא מקנה כלים להוראת הנושא.

פרויקט ביתר עילית

■ **תחילתו של שיתוף הפעולה בין אגף החינוך בעיריית ביתר עילית ובין בית הספר המרכזי להוראת השואה ביד ושם הייתה בקיומו של יום עיון למנהלי תלמודי תורה ביד ושם לפני כשנתיים.** במרכזו של יום העיון עמדו השיח בין הציבור החרדי ובין יד ושם ואפשרויות שיתוף הפעולה בתחום החינוך. בדיון עלו עניינים של עבודה משותפת, זאת בצד חששות מעבודה בתחום זה עם יד ושם. המנהלים הביעו את רצונם להיעזר באנשי המגמה ובניסיונם הרב בדידקטיקה ובפדגוגיה בהוראת השואה, ואכן בשנת הלימודים תשס"ח נוצר שיתוף פעולה חינוכי.

לצורך עבודה משותפת זו פיתח מדור הפיתוח במגמה להכשרת מורים עם המדור החרדי בבית הספר המרכזי להוראת השואה ביד ושם מערכי שיעור ייחודיים לתלמודי תורה. המערכים פותחו על פי הניסיון בעבודה עם תלמידים צעירים, עם הציבור החרדי והסמינרים, וכן על פי ניסיונם של מלמדים מהציבור החרדי.

בד בבד הוכשרה בשנה שעברה קבוצת מלמדים בביתר עילית. הקבוצה עברה קורס יסודי על ההיסטוריה של השואה ועל דרכים להוראת הנושא

פעילות לציבור החרדי בימי "בין המצרים"

מי יתן ראשי מים ועיני מקור נזולי, ואבכה כל ימותי וילי

את חללי טפי ועוללי וישישי קהלי, ואתם ענו אבוי אוי ואללי ובכן בכה בכה רב והרב [...]

שימו נא על לבבכם מספד מר לקושרה כי שקולה הריגתם להתאבל ולהתעפרה, כשרפת בית א-לוקינו האולם והבירה, וכי אין להוסיף מועד שבר ותבערה [...]

תחת כן היום לויית אעוררה

ואספדה ואילילה ואבכה בנפש מרה

ואנחתי כבדה מבוקר ועד ערב

ועל אלה אני בוכיה [...]

מתוך הקינות לתשעה באב

■ **כאשר הציעה בשנת 1946 הרבנות הראשית לישראל לקבוע יום תענית לזכר השואה, ביקש הרב מישקובסקי מקריניק מהאדמו"ר מבלז, הרב אהרן רוקח זצ"ל, את הסכמתו וברכתו לקביעה זו.** האדמו"ר הוציא קינות לתשעה באב, פתח את הקינה שלעיל והצביע על המילים "וכי אין להוסיף מועד שבר ותבערה".

האבל על חורבן בית המקדש מלווה את עם ישראל ב-2,000 שנות גלותו, והוא ציר מרכזי בזיכרון ההיסטורי היהודי לחורבנות, לגירושים ולפרעות שחווה העם לאחר שגלה מארצו כמו מסעי הצלב, שרפת התלמוד בפריז וגירוש ספרד. בכך נכרכות כל פורענויות הגלות בימי "בין המצרים", בין צום י"ז בתמוז לצום תשעה באב, ימים שבהם עם ישראל מתאבל על חורבן בית המקדש.

ימי "בין המצרים" מוקדשים ביד ושם לנושא השואה בציבור החרדי. השנה נערכו שני כינוסים גדולים בבית הספר המרכזי להוראת השואה – בכינוס